

1ste MÅNED
begynner norske arbeiderpartiet
tirsdag 11. Mars 1952 Stavanger

05-04-066

Verdensfred bygger på fred i vårt eget land

Einar With forteller inntrykk for turen til Miami der han tok del i verdenskongressen for Moralsk Opprustning.

— Verdenskrig er unngåelig hvis vi ikke klarer å bygge bru mellom klassene. Vi må finne fram til en ideologi som passer inn i folks liv i stedet for å press oss inn i en som ikke passer. Moralsk Opprustning med sine 4 absolutter — absolutt ærlighet, absolutt renhet, absolutt uselviskhet og absolutt kjærlighet — gir oss sjanse til å forene arbeidere og arbeidsgivere, sorte, hvite, gule og røde folkeslag, nasjon og nasjon og mann og kvinne, og den gir oss også sjanse til å innlede en tidsalder med sikkerhet, velstand og fred.

Disse ordene kom dokkarbeider Tom Keep med på den verdenskongressen Moralsk Opprustning hadde i Miami i januar i år. Tom Keep var en av de mest aggressive i den engelske dokkarbeiderstreiken som på 14 dager kostet Storbritannia mer penger enn landet fikk av Marshallhjelpen i løpet av et helt år.

Einar With er ivrig der han sitter foran oss og skal fortelle om reisen sin til Miami. Han var så heldig å få en invitasjon til verdenskongressen, og de mange forskjellige inntrykk han hadde fått, fikk ham til også å gå inn for Tom Keeps ord.

— Sakene vi hadde til behandling på verdenskongressen var typisk amerikanske. Først og fremst var det raseforskjellen mellom de fargede og hvite.

— Merket du noe til den? Det fortelles at forholdene er blitt så mye bedre i det siste.

— Jo, jeg merket den. Jeg kan bare ta et eksempel fra Miami. Bussene der hadde en avdeling bak for fargede og en foran for hvite i forholdet en tredjedel til to tredjedeler. Og det til tross for det var flere fargede enn hvite.

Einar With.

Washington var det stedet raseforskjellen var minst. På Howards universitet var det 4,500 fargede studenter, og lærerne der var både hvite og fargede. I Washington kunne også sorte og hvite omgås hverandre privat nå. Det var utenkelig før.

Den andre saken vi behandlet var forholdene innen flyselskapene i Amerika. En mente at flyselskapene som trafikerer andre land, på sett og vis er som en bru mellom nasjonene. Derfor måtte gode arbeidsforhold der være en meget viktig. Et eksempel fra National Airlines forteller mye. For noen år siden var forholdene der så dårlige som de kunne bli. Arbeiderne drev med «gå langsomt» aksjon, og selskapet var nesten bankerott. De kunne ikke få en eneste dollar i lån av staten. Men ledelsen og arbeidernes tillitsmenn var blitt interessert i Moralsk Opprustning. Og etter et av møtene besluttet de å gjenoppta forhandlingene på basis av absolutt ærlighet. Det viste seg å være nøkkelen til bedre forståelse. Arbeiderne fikk en avtale de var fornøyd med alle sammen, og på grunn av innsatsen deres klarte selskapet å få så store lån av staten det bare ville, og nå er stillingen så god at National Airlines er det eneste flyselskap i Amerika som driver uten statsstøtte i det hele tatt. Og likevel har arbeiderne der bedre lønn- og arbeidsvilkår enn i noe annet flyselskap. Derfor ville en bransjemann også fremme forholdene innen de andre flyselskapene på kongressen. Han mente dette måtte være akkurat en oppgave for Moralsk Opprustning.

— Hvor mange var dere fra Norge?

— To. Waldemar Hansteen jr. og jeg. Jeg går ut fra min innbydelse skyldes den interesse jeg har for Moralsk Opprustning og at jeg er overbevist om at den vil få betydning for forholdet mellom arbeidere og arbeidsgivere i verdensmåletokk.

Vi fløy hele veien, og kom til Miami 19. januar. Kongressen sluttet den 21. Men etterpå dro vi rundt i Florida i om lag 10 dager og var med på møter — både mellom arbeidere og arbeidsgivere i forskjellige flyselskaper, i forskjellige rotaryklubber og i flere private hjem. Et av de mest interessante fant sted hjemme hos en buss-sjåfør som var formann i buss-sjåførenes forening. Den hadde nettopp vært i lønnsforhandlinger. Presidenten i buss-selskapet var nettopp dradd til Europa for å være med i en eller annen fredskonferanse. Ved forhandlingene viste det seg arbeidernes krav var for høyt sammenliknet med tilbudet fra arbeidsgiverne. Det ble til konflikt og den omfattet alle bussrutene i hele Florida. Det ble nemlig drevet av selskapet. En mann som var tilhenger av Moralsk Opprustning fikk kjennskap til saken. Han snakket med en kongressmann som øyeblikkelig telegraferte til presidenten i Paris. Hva er vitsen med å bygge opp fred ute, når en ikke har det hjemme? 16 timer etter presidenten var kommet tilbake, var konflikten ordnet.

Første februar fløy vi til Washington. Det mest interessante der var møtet med McCarren-komiteén. Den er bedre kjent under navnet komiteén mot uamerikansk virksomhet. Medlemmene hadde bedt oss om et møte og ville høre synet vårt på kommunismen. Vi fikk beskjed

11 MARS 1952

om å snakke åpent ut, og det var jeg glad for. Derfor fremholdt jeg mine synspunkter åpent og ærlig. Jeg fordømte også den måten amerikanerne bekjemper kommunismen på. Kommunistene vinnes ikke med hat — men de kan vinnes med åpenhet og ærlighet, mener jeg. Medlemmene i komitéen var meget interesserte, og motinnleggene kom nærmest som spørsmål.

I Washington så vi ellers Det Hvite Hus, huset der Lincoln døde, minnestøtten over ham, Washingtons hjem, Capitol osv. På Howards universitet ble vi vist om i alle klasse- og undervisningsrommene og fikk også se alle idrettsanleggene. Særlig hyggelig var møtet hos ambassadør Morgenstjerne. Etter at vi hadde besøkt en tante av meg i Boston fløy vi til London der jeg var med på et par møter med dokkarbeidernes tillitsmenn. Moralsk Opprustning har i det hele tatt stor innflytelse blant dokkarbeiderne nå. Det merket jeg det døgnet jeg var i London.

— Hva var egentlig grunnen til at du ble tilhenger av Moralsk Opprustningsideologi?

— På sett og vis, er det en lang historie, og for å gjøre den kort, kan jeg si den skyldes en appell fra Knut Haugnaland. Jeg satt sammen med ham og 8 andre dødsdømte i fengslet, blant dem Ferdinand Tjensland og Martin Johansen fra Egersund. Og 1. mai, da de visste de skulle dø, appellerte Knut til oss om å fortsette kampen for frihet, likhet og brorskap hvis vi kom ut av fangenskapet. Han og de andre 8 var ferdige. «Vi har gjort det vi kunne, nå må dere fortsette», sa han til slutt.

Like etter hjemkomsten fra Tyskland meldte jeg meg derfor inn i det kommunistiske parti for så intenst som mulig å følge appellen til Knut. Kupet i Tsjekkoslovakia fikk meg imidlertid til å undres på om kommunismen var den rette veien. Men på tross av denne undringen ble jeg stående som partimedlem til 1949. Da fikk forskjellige vedtak meg til å bryte ut. Høsten 1950 fikk jeg så kjennskap til Moralsk Opprustningsideologi. Jeg studerte en del litteratur om den, og ved samtaler med forskjellige mennesker som bekjente seg til denne ideologien, er jeg nå overbevist om å ha funnet den rette veien for mest mulig å virkeliggjøre appellen til Knut.